

GEODET KOT ARBITER – RAZMIŠLJANJE NEKEGA GEODETA

Erik Karbič

Glavni namen tega članka je opozoriti na dogajanje.

Seveda pa moram najprej razložiti, kaj je arbitraža in komu je namenjena.

Arbitraža je alternativno reševanje sporov, v našem primeru reševanje sporov na področju geodezije. Po Zakonu o alternativnem reševanju sporov (Ur. l. RS 97/2009 z dne 30. 11. 2009, 4. člen, 2. odstavek) morajo sodišča strankam omogočiti uporabo mediacije ali arbitraže.

Da pa sodišče ne bi napotilo strank v sporih na področju geodezije h kuharjem, zdravnikom, gradbenikom ... in nasprotno, bi bilo treba ustanoviti pravno organizacijo, ki bi izobrazila geodete arbitre, vodila imenik ...

Zdaj pa k opozorilu.

Nekakšna podobna organizacija (društvo, ki je pooblastilo d. o. o. za vso logistiko) je že ustanovljena in pospešeno zbira geodete po vsej Sloveniji. Sam sem se srečal z njenimi predstavniki (predsednikom društva, predsednikom arbitraže), hkrati direktorji d. o. o., ki vodi logistiko. Omenjeni predstavniki so me povabili, naj postanem predsednik združenja geodetske stroke, postavim merila za geodete arbitre, imenujem revizijsko komisijo, v zameno pa bi prejemal »mastno« plačo. Geodeti arbitri bi bili plačani po tarifi sodnih izvedencev in del provizije bi odvajali d. o. o. Ta bi na celoten znesek pribila še nekaj za manipulativne stroške in tako obogaten račun posredovala stranki. Priznati moram, da je stvar dobro zamišljena, poleg tega bi še lepo zaslužil, vsi geodeti arbitri, udeleženi pri poslu, pa bi z veseljem oddali odstotke za priskrbljeni honorar.

Verjetno se sedaj sprašujete, zakaj opozorilo.

Po več neprespanih nočeh in razmišljanju sem ugotovil naslednje. Neimenovani d. o. o. bi se okoriščal z znanjem, dolgoletnimi izkušnjami in priporočili geodetov, ki bi pristopili k avtorski pogodbi z omenjenima d. o. o. in društvom. S sprejetjem mesta predsednika bi torej zelo poceni prodal geodetsko stroko!

Zakaj?

Po mojem smo geodeti dovolj izobraženi, strokovni in podjetni, da sami ustanovimo (če je sploh mogoče) tako organizacijo (podjetje, zbornico ...), in ne potrebujemo nekoga (nestrokovnjaka), ki v geodetski stroki vidi samo zaslužek. Tudi seminar za arbitra, ki ga pripravljata neimenovana d. o. o. in društvo, kotira precej visoko. Kotizacija skupaj z izpitom, izkaznico in žigom stane 600

EUR. Naj opomnim, da je arbiter po zakonu lahko vsaka polnoletna oseba s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Iz navedenega sledi, da plačaš 600 EUR za nekaj, kar po ustavi že si!

Seveda pa moram svoje navedbe podkrepiti z odgovorom na vprašanje, ki sem ga zastavil ministrstvu za pravosodje.

»Ali je potrebna odločba ministrstva za pravosodje pri izvajanju arbitraže v geodetskih postopkih (komu je lahko podeljena – društvu, d. o. o.) in kdo jo lahko izda?«

Navajam še odgovor:

Spoštovani,

neobvezno pravno mnenje ministrstva za pravosodje je naslednje:

Na podlagi Zakona o alternativnem reševanju sodnih sporov (ZARSS), ki je pričel veljati 1. 1. 2010, uporabljati pa se prične 15. 6. 2010, morajo prvostopenjska in drugostopenjska sodišča sprejeti programe alternativnega reševanja sporov. Obvezna vsebina teh programov je mediacija, sodišča pa lahko v program vključijo tudi druge oblike ARS (4. člen ZARSS).

Če se bo katero od sodišč odločilo še za kakšno drugo obliko ARS (in katero), v tem trenutku ni mogoče napovedati. Odločitev, ali bodo sodišča uvedla dodatne oblike ARS, je v celoti prepuščena predsednikom sodišč. Ti bodo odločali o obliki ARS in načinu njenega izvajanja.

ZARSS v 3. členu kot obliko ARS navaja tudi arbitražo. Arbitraža, kakršno ureja Zakon o arbitraži (ZArbit), ne sodi med klasične oblike ARS, temveč je bližje sojenju in se zato navadno pojmuje kot »alternativno sojenje«. Med klasične oblike ARS sodi le taka vrsta arbitraže, kot jo poznajo ponekod v tujini, zlasti v ZDA. Tam se je uveljavila kot sodišču pridružen postopek

ARS, pri katerem sprejeta odločba stranke zavezuje le, če nobena od njih ne zahteva nadaljnega sojenja. Bistvo oblik ARS je zaključek postopka oziroma mirna rešitev spora v korist strank; postopek ARS se uspešno zaključi le ob soglasju strank. V nasprotju s tem arbitraža po ZArbit pri sporu med strankama privede do zavezujoče odločitve, tudi če se z njo katera od strank ne strinja.

Po ZARSS bi torej lahko upoštevali prilagojeno arbitražo, če bi sodišče v programu oblikovalo tako obliko ARS in hkrati določilo tudi pravila postopka. Klasična arbitraža po ZArbit sicer v teh programih ni izključena, zahteva pa prilagoditev programa v okviru opisanih posebnosti te oblike.

Kot je že prej omenjeno, v tem trenutku ni mogoče odgovoriti na vprašanje, ali bo katero od sodišč na podlagi ZARSS vključilo v programe ARS arbitražo (in kakšno vrsto arbitraže).

Arbitraža po ZArbit lahko deluje kot stalna ali »ad hoc arbitraža«.

ZArbit med drugim določa postopek imenovanja arbitrov, ne opredeljuje pa ustanavljanja stalnih arbitraž. Pri »ad hoc arbitraži« kot arbitre imenujejo strokovnjake, ki na podlagi svoje izobrazbe in dela uživajo v družbi določen ugled in jim stranke zato zaupajo reševanje svojega spora. Enako ravnajo tudi stalne arbitraže. Pri svojem delovanju kot izvajanju pridobitne dejavnosti morajo upoštevati vse pomembne predpise za izvajanje takih dejavnosti.

Ministrstvo za pravosodje ne vodi nobenega registra arbitraž in na tem področju ne podeljuje nikakršnih licenc, saj za to ni pristojno. Gre namreč za reševanje sporov, ki ne poteka na sodiščih.

Odločba, ki jo je izdala domača arbitraža, se lahko izvrši, ko jo (ob izpolnjevanju določenih pogojev) za izvršljivo razglasi pristojno sodišče (41. člen ZArbit).

Lep pozdrav,

Služba za odnose z javnostmi ministrstva za pravosodje

Torej previdnost ni odveč!

Za konec predlagam, da teh 600 EUR, ki bi vam jih neimenovano podjetje potegnilo iz žepa, ne da bi vam v zameno za to kaj ponujalo, namenite raje za kaj bolj plemenitega, na primer za udeležbo na geodetskem dnevu.

***Podpisan kot direktor Karbič, d. o. o. ali, če vam je ljubše, kot predsednik PGD.
Erik Karbič***